

Kalle Veirto

Etsivätoimisto
**HENKKA &
KIVIMUTKA**
ja paha jäbä

Kuvittanut Jari Paananen

KARISTO

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

Text and data mining prohibited.

Teksti © Kalle Veirto ja Karisto /
Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kuvitus © Jari Paananen

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53694-9

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2026

1

Henkka tässä, moi! Jos joku kaupittelee teille edullista, vähän käytettyä ruohonleikkuria, hälytyskellojen pitää soida ja kovaa. Se voi olla Pumpputieltä pöllitty.

Samaan sarjaan kuuluvat keltaiset puutarhatuolit, sirkkeli, akkutrimmeri, Matin Söpö eli vaaleanpunainen Jopo, kottikärryt, Specialized-merkkinen kilpapyörä, lastenrattaat, lasten kolmipyöräinen, metallinen pyykkiteline, Rocla-lavansiirtäjä, aitaleikkuri sekä soppakattila.

Kattilassa oli kasviskeittoa, tekijä Luukan rouva naapurista. Soppa oli ulkorapuilla jäähtymässä ainoana alkukesän sade-

päivänä. Luukalta meni siinä viikon eväät yhdellä kertaa. Ja paras kattila.

Muiden menetettyjen tavaroiden arvosta ja merkityksestä omistajilleen mä en osaa sanoa sen tarkemmin, paitsi ruohonleikkurista ja trimmeristä kyllä. Ne kuuluivat Pumpputien Puutarhapalvelut ky:lle ja niitä säilytettiin Kivimutkien ruostelinnassa eli peltisessä varastohökötöksessä.

”Ky” tulee tässä sanasta kaveriyritys. Yrityksen osakkaita ovat mä, Henkka Virtanen, ja Jiikoo Kivimutka naapurista. Yrityksen toimialaan kuuluivat kesäkauden kaikki puutarhatyöt, erityisesti ruohonleikkuu ja haravointi. Ja jos hinnasta sovittiin, myös orapihlajaitojen siistiminen hoitui.

Olisi hoitunut, jos meillä olisi ollut tarvittavat välineet.

Kuusi kahdenkymppin keikkaa ehdittiin tehdä ja tienata niistä 120 euroa. Sitten joutui myymään eioota.

Paha siinä oli yrittää, kun yrittäjillä ei ollut millä työt tekisi.

”Ei tässä rikoksessa mikään eilisen teeren poika ole ollut asialla”, isä sanoi, kun ruohonleikkurin katoaminen havaittiin.

Kone oli kymmenen vuotta vanha mutta kuin uusi, pörähti käyntiin ensimmäisellä napakalla vetäisyllä. Oli itsevetävä ja hyvin kevyt työntää, sopi myös alakoululaisen puutarhurin käsiin kuin säbämaila maalitykin (vertaus Jiikoon).

Ruohonleikkuria ei kähvelletty perinteisenä rikosten tekoaikana eli synkkänä ja myrskyisenä yönä, vaan auringonpaisteen taukotunteina maanantai-illan ja tiistaiamun välillä.

Koska oli heinäkuu, oli verraten valoisa ja meilläkin ikkunat auki. Kukaan ei kuitenkaan nähnyt tai kuullut mitään poikkeavaa, kaupungissa oleilevan ihmiskunnan perustason äänipeiton vaan.

Sitä tuottivat 500 metrin päässä Mäkkärin väsymätön autokaista ja viereisen rakennuskaupan asfalttipihalta kaikuva kesäkauden pörinä ja renkaiden vinguttelu. Moottoritielle johtava Uudenmaankatu tuki edellisiä lakkaamattomalla murinallaan.

Ja taisipa jollakulla lomalaisella olla jonkinlaiset kesäbileetkin kauempana, ehkä kirjaston tienoilla. Ei mitään pahempaa sielläkään, musiikki vaan jumputti kahteen kolmeen asti yöllä. Kaikki tuo oli tavallista kesäistä karkeilointia Lahdessa ja varmaan monella muullakin kotimaamme konnulla.

Mutta niin vain leikkuri hävisi Ruostelinnasta, lisäksi Kivimutkilta vietiin mainittu Söpö, Luukalta se keitto ja talon 14 uusilta asukkailta Rocla. Sitä säilytettiin etupihan asvaltilla mutta pensaan varjoissa ja kesto-peatteen alla. Roclan löytääkseen rosvo oli joutunut tekemään töitä. Tai omannut korkeampaa tietoa piilopaikan sijainnista ja sisällöstä.

Virtasten menetykseksi kirjattiin pikkusiskon kevyet kesärattaat (käytettynä ostetut ja pitkälti arvottomat) sekä laadukas pensasleikkuri, isän mukaan lähtöhinnaltaan 326 eunukkaa, äidin muistin mittari pysähtyi 198:aan.

Ja sitten oli sitä kaikkea muuta ja yhtä sun toista sieltä täältä muilta pumpputieliäisiltä, Tanjalta, Terolta, Karilta, Muratilta, Mikalta

ja Makelta sekä Jussi Kaksneljältä ja Andyilta tästä vierestä. Sama koski naapurikatua.

Poliisi kävi, poliisi meni. Kirjasi välissä menetetyt tavaran ja sanoi, että kannattaa seurata kirppari.fi-sivustoa ja muuta toimintaa verkossa. Sinne ne niitä kuulemma ripottelivat myyntiin.

”Ne” olivat yhtä kuin roistot.

Poliisi tiesi mistä puhui. Isä teki jo keski-
viikkona ensimmäisen mahdollisen löydön
verkon silmästä: Olavi Lanun suunnitteleman
luonnonmukaisen kastelukannun, kadonnut
Tiihosen Janilta.

Kohta perään tuli toinen osuma. Ei verkosta
vaan elävästä elämästä.

2

Se oli torstai. Isä ajoi Nastolan mummin lainakoneella pihaa, ei ollut ostanut palveluksia Pumpputien Puutarhapalvelut ky:ltä, eikä niitä olisi voitu toimittaaakaan. Yrittäjäkumppani Kivimutka oli treeneissä.

Alkukesästä homma ehdittiin hoitaa kahdesti. Etupihan paraatipuoli oli helppo nakki, sen kun lähdit pihatieltä ja työnsit Luukan puoleiselle aidalle ja tulit uutta kyntämätöntä sarkaa takaisin. Siellä missä oli terassi, puita ja pensaita joutui tekemään kurvauksia ja käännöksiä, säätämään ja vemputtamaan.

Viimeiset kohteet olivat takapihalla: autotallin sekonen takunen ja kompostilaatikoiden kulmakunta takanaapurin orapihlaja-aitaa vasten. Kompostit olivat lehtikomposteja, joita käytettiin syksyisin, ellei sitten koottu haravointijätettä ja maahan liiskaantuneita muumio-omenoita suursäkkiin. Ne kuljetuspalvelu kävi nostamassa nosturilla aidan yli ja vei kaatopaikalle pientä korvausta vastaan.

Tällä kertaa kompostin takana hikistä jampaa eli isää odotti mojova yllätys, eikä se koostunut niistä tavallisista aineksista, koneen terää tylsyttävistä kivistä tai puun kappaleista.

Kohta mun puhelin soi.

”Tules katsomaan”, isä sanoi.

”Minne?”

”Komposteille, tänne takapihalle.”

Kompostien katselu ei kuulunut nuorison lempiharrastuksiin meillä päin. Sitä paitsi mun edessäni ruudulla oli tarjolla mieltä nostattavia haasteita: mä olin juuri murtautunut SOH:issa (School of Hellissa) rehtorin kansliaan ja päässyt peukaloimaan kilpailijoiden arvosanoja. Niitä peukaloitiin alaspäin, omia ylös. Arvosanoilla sai etuja ja elkkejä, muun muassa lihasvoimaa ja järeämmät aseet.

”Kohta”, mä sanoin.

”Eikun nyt! Huomaat kyllä että se kannattaa.”

Eihän siinä sitten muukaan auttanut. Kun rahoittaja käski, silloin mentiin. Mä heitin hupparin niskaan ja kietaisin tennarit jalkaan ja marssin ulos tarkastelemaan yhtä maailman seitsemästä ihmeestä vai mikä siellä nyt sitten olikaan.

Kerran meidän pihalta löytyi kuollut jänis. Olisiko nyt vuorossa hiiri...

Ei, se oli muovia ja terästä. Kompostin takana saunakukkien ja rentun ruusujen lomassa lepäsi kumollaan sirkkeli pöytineen. Se ei ollut meidän, meillä oli pelkkä käsi-sirkkeli, ja sekin kesäterässä ja varmassa säilössä kellarissa.

”Ihme juttu”, isä sanoi.

Olihan se. Väittäisin kuitenkin (ainakin nyt jälkeinpäin), että mä olin heti tilanteen tasalla.

”Tän on pakko liittyä jotenkin niihin varkauksiin”, mä muistaakseni sanoin ensimmäiseksi.

”Niin. Mutta sitten tulee aika monta muttaa ja mutkaa”, isä sanoi. ”Jos se kerran on varastettu, niin se ei ole kuitenkaan meiltä viety. Mutta miksi se on tuotu meidän pihalle ja mistä?”

Siihen mulla ei tietenkään ollut suoraa vastausta.

”Joo, niin kuin huomaat, tässä voisi olla etsiville jutuntynkää”, isä sanoi. ”Ottaako vanha kunnon Eppii ja etsivätoimisto Henkka ja Kivimutka tapauksesta pubin?”

Pubin ottaminen tarkoitti meillä samaan kuin teillä kopin. Isä Jallun vitsi.

3

Tietenkään me ei päästy heti ottamaan isän sanoista pubia eli hommiin. Jiikoolla oli ne futistreenit kaukana harjun takana Jalkarannassa. Se oli polkenut sinne pyörällä ja käynyt tullessa hakemassa marketeilta pari palauttavaa lihapiirakkaa.

Niinpä kotiin saapuminen venyi yli yhdeksän.

"No, mitä asiaa?" kuului puoli kymmeneltä napsahtanut ylen ystävällinen viesti.

"Yks juttu. Palataan siihen huomenna."

"Hyvä juttu?"

"On, tosi hyvä. Mielenkiintoinen, tuut huomaamaan."

Kun oli kesä, aamulla ei ollut kiusana koulua tai muuta turhanpäiväistä. Sitä mä en ottanut huomioon, että meillä oli Kivimutkan kanssa erilainen vuorokausirytmii. Mä heräsin 8.30, söin aamupalaksi juustoviipaleella ryyditetyn hapankorpun (älyttömän hyvää!), omenan ja pullan ja kävin toiletissa. Sitten mä vaihdoin Maisa-Marialle kolmen euron vaipan ja pelasin kolme minuuttia vaille kolme varttia SOH:ia.

Tällä kertaa se ei sujunut, mä sain itse JUMBO-Jonesilta pataan koulun liikuntasalissa. JUMBO-Jones oli yhtä kuin Rupi-Taku, luokkakaverini. Se vaani mua verhon takana hämärässä ja takoi krikettimailalla pääkalloon reilusti selän puolelta. Se tarkoitti, että mä olin lyöty ja jouduin palaamaan tasolle seitsemän uutta nousua rakentamaan.